

Sammanfattning

I byggnadsavtalet föreskrivs att in- och utlåning av arbetskraft mellan företag skall föregås av förhandling med arbetstagarparten. Någon förhandling behövs emellertid inte vid in- och utlåning under högst fem arbetsdagar. Ett bolag lånade in två arbetstagare från ett annat företag. Arbetstagarna arbetade hos bolaget i sammanlagt sex respektive sju arbetsdagar under en treveckorsperiod. De arbetade dagarna låg inte i en följd. Arbetstagarna hade också bl.a. varit sjuka och haft semester under den aktuella treveckorsperioden. Tvisten rör frågan om bolaget brutit mot kollektivavtalet genom att inte förhandla om inlåningen. Arbetsgivarparternas ståndpunkt är att det inte behövdes någon förhandling eftersom det enligt dem var fråga om flera inlåningstillfällen som vart och ett inte uppgått till fem arbetsdagar.

PostadressBox 2018
103 11 STOCKHOLM**Besöksadress**

Stora Nygatan 2 A och B

Telefon

08-617 66 00

Telefax

08-617 66 15

kansliet@arbetsdomstolen.sewww.arbetsdomstolen.se

ARBETSDOMSTOLENDOM
2005-05-04
StockholmDom nr 50/05
Mål nr A 201/03**KÄRANDE**

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, 106 32 STOCKHOLM
Ombud: advokaten Mats Borgström, Advokatfirma Lindhs DLA Nordic KB,
Box 7315, 103 90 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Sveriges Bygginstrumenter, Box 7835, 103 98 STOCKHOLM
2. N.E:s Fastighets Aktiebolag, 556079-0320, Box 665, 441 18 ALINGSÅS
Ombud för 1 och 2: advokaten Gunnar Blomberg, Wistrand Advokatbyrå,
Box 70393, 107 24 STOCKHOLM

SAKEN

Brott mot kollektivavtal

Mellan Svenska Byggnadsarbetareförbundet (förbundet) och Sveriges Bygginstrumenter gäller kollektivavtal, bl.a. byggnadsavtalet. N.E:s Fastighets Aktiebolag (bolaget) är genom medlemskap i Sveriges Bygginstrumenter bundet av detta avtal. I bilaga A3 till byggnadsavtalet finns särskilda regler vid in- och utlåning av arbetskraft mellan företag. Bilagan har följande innehåll.

SÄRSKILDA REGLER VID IN- OCH UTLÅNING AV ARBETSKRAFT MELLAN FÖRETAG

- § 1
- 1 Vid in- och utlåning av arbetskraft gäller följande regler.
  - 2 Arbetsgivarens ansvar åligger den arbetsgivare arbetstagen är anställd hos och arbetsmiljöansvaret åvilar den arbetsgivare som inlånat arbetstagen.
  - 3 Utlåning får endast ske av arbetstagen som lämnar sitt medgivande hertill.
  - 4 In- och utlåning under högst 5 arbetsdagar får ske utan iakttagande av nedanstående regler.

§ 2 UTLÅNING

- 1 Utlåning skall föregås av förhandling med MB-grupp/kontaktombud eller, om sådan saknas, med lokal facklig organisation.
- 2 Utlåningsperiodens längd får ej överstiga 8 veckor. Överenskommelse om längre utlåning får dock träffas med lokal facklig organisation.

- 3 Utlåning får endast ske till arbetsgivare som är bunden av Byggnads-, Anläggnings- och Väg & Banavtalen.
- 4 Utlånad arbetstagare kvarstår i anställningen och bibehåller sin plats i turordningen hos den utlånande arbetsgivaren.
- 5 Utlånad arbetstagare är i förekommande fall berättigad till reskostnadsbidrag eller traktamente.

§ 3 INLÅNING

- 1 Inlåning skall föregås av förhandling med berörd MB-grupp/kontaktombud eller, om sådan saknas, med lokal facklig organisation.
- 2 Inlånad arbetstagare får ej vidareutlånas till annat företag.
- 3 Uppstår arbetsbrist under inlåningsperioden skall inlånad arbetstagare först omfattas av inskränkningen.
- 4 Inlåning får endast ske av arbetskraft som är anställd i företag, bundet av Byggnads-, Anläggnings och Väg & Banavtalen.

Bolaget bedriver byggserviceverksamhet i Alingsåsområdet. Under hösten 2002 uppförde bolaget i egen regi en mindre hyresfastighet om sex lägenheter i två plan. Det uppstod ett behov av arbetskraft för att färdigställa ett tak. Bolaget lånade därför in två arbetstagare från företaget Wäst Bygg AB (Wäst Bygg). Arbetstagarna arbetade hos bolaget i sammanlagt sex respektive sju dagar.

Mellan parterna har uppstått tvist om bolaget, genom att ha lånat in de två arbetstagarna utan att först förhandla med förbundets lokalavdelning, har brutit mot bestämmelserna i bilaga A3 till byggnadsavtalet. Parterna har tvisteförhandlat utan att kunna enas.

Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna och yrkat att Arbetsdomstolen skall förplikta bolaget att till förbundet betala 15 000 kr i allmänt skadestånd jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från och med dagen för delgivning av stämning (den 19 september 2003) till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt käromålet. Räntheyrkandet har dock vitsordats som skäligt i sig.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Arbetstagarna D.J. och M.I. var under hösten 2002 anställda i företaget Wäst Bygg. Wäst Bygg hade under denna tid brist på eget arbete. På företagets

arbetsplatser hölls varje fredag ett möte där nästkommande veckas arbete planerades. Vid ett sådant möte den 4 oktober 2002 frågade någon från arbetsledningen om D.J. och M.I. kunde tänka sig att vara utlånade till ett företag i Alingsås under, i varje fall, två–tre veckor. De blev mer eller mindre uppmanade att acceptera detta. D.J. och M.I. bodde i Göteborg och var på grund av resvägen till Alingsås inte så förtjusta i att bli utlånade dit. De motsatte sig dock inte utlåningen. M.I. saknade bil, men eftersom han och M.I. bodde grannar kunde de samåka i D.J:s bil.

D.J. och M.I. kom att arbeta i sammanlagt sju respektive sex dagar hos bolaget under tiden den 8–24 oktober 2002 enligt följande.

	D.J.	M.I.
Tisdagen den 8 oktober	arbetade	arbetade
Onsdagen den 9 oktober	arbetade	arbetade
Torsdagen den 10 oktober	sjuk	semester
Fredagen den 11 oktober	sjuk	semester
Måndagen den 14 oktober	arbetade	arbetade
Tisdagen den 15 oktober	sjuk	sjuk
Onsdagen den 16 oktober	sjuk	sjuk
Torsdagen den 17 oktober	sjuk	sjuk
Fredagen den 18 oktober	sjuk	sjuk
Måndagen den 21 oktober	arbetade	arbetade
Tisdagen den 22 oktober	arbetade	tjänstledig
Onsdagen den 23 oktober	arbetade	arbetade
Torsdagen den 24 oktober	arbetade	arbetade

Utlåningen har ägt rum utan att bolaget har förhandlat med förbundets avdelning i Borås. Någon MB-grupp fanns inte att förhandla med.

Då D.J. och M.I. den 8 oktober 2002 inställde sig på arbetsplatsen i Alingsås fick de veta att de skulle utföra takarbeten. Mot slutet av inlåningstiden kom de även att utföra en del invändiga arbeten i lägenheterna. På arbetsplatsen arbetade även några av bolagets egna anställda. D.J. och M.I. arbetade dock självständigt med en del av taket.

D.J. och M.I. blev tillfrågade om utlåningen endast vid ett tillfälle, nämligen vid det beskrivna fredagsmötet den 4 oktober 2002. De tillfrågades då om utlåning under en tid av två–tre veckor. Det var inte tal om en veckas utlåning med möjlighet till förlängning. De blev inte heller särskilt tillfrågade om fortsatt utlåning inför de veckor som började den 14 oktober respektive den 21 oktober 2002.

Vid den lokala förhandlingen påstod arbetsgivarparterna, som framgår av vad som antecknats i protokollet från förhandlingen, att ”Wäst Bygg har lånat ut två personer på totalt 6 respektive 7 dagar vilket är den inlåningstid

som var tänkt från början”. Detta uttalande korrigerades inte vid den centrala förhandlingen.

Grunder

Enligt 3 § punkt 1 i byggnadsavtalets bilaga A3 är ett företag skyldigt att förhandla med berörd MB-grupp/kontaktombud eller, om sådan saknas, med lokal facklig organisation, innan företaget lånar in arbetskraft från ett annat företag. Någon sådan förhandlingsskyldighet följer enligt 1 § punkt 4 inte vid inlåning under högst fem arbetsdagar.

Bolaget lånade in D.J. och M.I. från Wäst Bygg under perioden den 8–24 oktober 2002. Under denna period arbetade D.J. sju dagar och M.I. sex dagar. Inlåningen, som alltså omfattade mer än fem dagar, skedde utan att bolaget först förhandlade med förbundets avdelning i Borås. Bolaget har härigenom brutit mot byggnadsavtalets bilaga A3. Bolaget är därför skyldigt att betala allmänt skadestånd till förbundet enligt 54 och 55 §§ medbestämmandelagen.

Arbetsgivarparterna

Reglerna i bilaga A3 till byggnadsavtalet är enkla och kortfattade till sin karaktär. Det var parternas avsikt att det skulle vara så. Reglerna tillkom år 1988 i samband med den viktiga förändring av avtalet som då ägde rum, nämligen att objektsanställningen ersattes med tillsvidareanställning som huvudanställningsform. Det uppkom då ett behov av regler för att utjämna och balansera arbetskraftskurvorna i företagen. Enligt dessa regler kan ett företag som under en kortare tid har överskott på arbetskraft låna ut arbetstagare till ett företag som har behov av arbetskraft. I uppgörelsen mellan det inlånande och det utlånande företaget regleras ofta bl.a. vilken period som avses och hur man skall hantera lönekostnaden.

Under den aktuella byggnationen uppkom hos bolaget ett behov av ytterligare arbetskraft för att färdigställa ett tak. Det var bråttom med att lägga råspont och papp. Bolagets egen arbetsstyrka bestod av fyra arbetstagare. Platschefen L.J. bedömde, i samråd med verkställande direktören U-G.A., att det utöver bolagets egna anställda skulle vara lagom med ytterligare två personer under en arbetsvecka för att i rimlig tid få upp taket. U-G.A. hörde efter hos andra företag om de hade någon arbetskraft att låna ut. Han talade bl.a. med H.A. hos Wäst Bygg någon gång den 3 eller 4 oktober 2002. U-G.A. sade då att han hade behov av två arbetstagare under högst fem arbetsdagar. H.A. svarade att han kunde låna ut två arbetstagare under upp till fem dagar. D.J. och M.I. fick beskedet att en vecka var bestämt, men att det kunde bli tal om förlängning. D.J. och M.I. hade emellertid tackat ja endast till en veckas utlåning. Vad D.J., M.I. och företrädare för Wäst Bygg har talat om sinsemellan har varit okänt för U-G.A. och bolaget.

Inlåningen skulle ha pågått mellan den 7–11 oktober 2002. D.J. och M.I. kom emellertid inte den 7 oktober, utan först den 8 oktober 2002. När de sedan inte infann sig den 10 oktober 2002 ringde U-G.A. till H.A. och

uttryckte missnöjde över detta. U-G.A. frågade om H.A. kunde låna ut några andra arbetstagare. Han fick inget tydligt svar på sin begäran. H.A. visste inte heller varför D.J. och M.I. inte hade kommit. Måndagen den 14 oktober 2002 infann de sig men inte därefter. Fredagen den 18 oktober snöade det kraftigt i Alingsås. U-G.A. ringde då på nytt till H.A. och uppgav att situationen var allvarlig. Det var bråttom med att få på taket på huset innan det blev vinter. Bolagets egna fyra arbetstagare på arbetsplatsen var i huvudsak sysselsatta med snöskottning. U-G.A. frågade på nytt om det fanns möjlighet att låna in arbetskraft. Denna förfrågan resulterade i att D.J. och M.I. kom till arbetsplatsen måndagen den 21 oktober 2002 och arbetade där i sammanlagt fyra respektive tre dagar under den veckan.

Inlåningen kom därmed att sammantaget gestalta sig på följande sätt.

	D.J.	M.I.
<i>Inlåningsperiod 1</i>		
Tisdagen den 8 oktober	arbetade	arbetade
Onsdagen den 9 oktober	arbetade	arbetade
<i>"Ledig" period</i>		
Torsdagen den 10 oktober	sjuk	semester
Fredagen den 11 oktober	sjuk	semester
<i>Inlåningsperiod 2</i>		
Måndagen den 14 oktober	arbetade	arbetade
<i>"Ledig" period</i>		
Tisdagen den 15 oktober	sjuk	sjuk
Onsdagen den 16 oktober	sjuk	sjuk
Torsdagen den 17 oktober	sjuk	sjuk
Fredagen den 18 oktober	sjuk	sjuk
<i>Inlåningsperiod 3</i>		
Måndagen den 21 oktober	arbetade	arbetade
Tisdagen den 22 oktober	arbetade	tjänstledig
Onsdagen den 23 oktober	arbetade	arbetade
Torsdagen den 24 oktober	arbetade	arbetade

Arbetsgivarparterna gör gällande att inlåningen kan delas in i tre eller i varje fall två perioder. I detta fall har sjukdom och semester brutit inlåningsperioderna. I vart fall inryms arbete under dagarna den 8–14 oktober under den tilltänkta inlåningsperioden om fem dagar, varför detta kan betraktas som en period. Den period som började med måndagen den 21 oktober 2002 är resultatet av den nybeställning som U-G.A. gjorde den 18 oktober 2002. Om snöovädret inte hade inträffat hade inte någon ny inlåning behövts.

Om förbundets tolkning av reglerna skulle vara riktig skulle förhandlings-skyldighet även ha inträtt för Wäst Bygg. Emellertid har inte heller Wäst Bygg förhandlat. Något krav på skadestånd för utebliven förhandling från Wäst Byggs sida har inte framställts av förbundet. Vid den aktuella arbets-

platsen havererade ackordsförhandlingarna, vilket resulterade i att arbetstagarna uppbar ”stupstockslönen” enligt avtalet. Detta vållade stor irritation på arbetstagsidan och kan vara förklaringen till att ett skadeståndskrav har rests mot bolaget.

Vad som står antecknat i protokollet från den lokala förhandlingen angående avsedd inlåningstid är en felaktig sammanfattning av arbetsgivarparternas framställan. Detta förhållande påpekades vid den centrala förhandlingen.

Grunder

Det bestrids att kollektivavtalsbrott föreligger i detta fall. Inlåningsperioderna har rent faktiskt aldrig kommit att överstiga fem sammanhängande arbetsdagar. Förhandlingsskyldigheten inträder tidigast om inlåningen faktiskt varat mer än fem dagar. För utlåning under kortare tid än sex dagar gäller endast regeln om samtycke från berörd arbetstagarare.

I andra hand, om det skulle vara fråga om ett kollektivavtalsbrott, görs gällande att skadeståndet skall bortfalla eller i vart fall sättas ned med stöd av 60 § medbestämmandelagen eftersom det är skäligt att så sker. Som skäl för jämkning åberopas att det i så fall är fråga om ett brott mot en otydlig regel som arbetsgivaren har haft en befogad anledning att tro inte medförde förhandlingsskyldighet, att inlåningen aldrig har varit avsedd att pågå under en längre period än fem dagar och att arbetstagarnas upprepade frånvaro gjorde det svårt för arbetsgivaren att bedöma exakt när förhandlingsskyldighet skulle ha inträtt.

I tredje hand görs gällande att yrkat skadestånd, oavsett om jämkningsgrund föreligger, överstiger vad förbundet är berättigat till vid en tillämpning av 54 och 55 §§ medbestämmandelagen.

Domskäl

Twisten

Bolaget lånade hösten 2002 in arbetstagarna D.J. och M.I. från företaget Wäst Bygg. Under tiden den 8–24 oktober 2002 arbetade de åt bolaget i sammanlagt sju respektive sex dagar.

I det mellan parterna gällande kollektivavtalet finns en bestämmelse som säger att utlåning och inlåning av arbetstagare skall föregås av förhandling med arbetstagarorganisationen. Detta gäller dock inte för in- och utlåning under högst fem arbetsdagar.

Twisten i målet gäller om D.J. och M.I. varit inlånade på ett sådant sätt att förhandlingsskyldighet har inträtt och om bolaget därmed, eftersom förhandling inte har skett, har ådragit sig skadeståndsskyldighet för kollektivavtalsbrott.

Förbundet har gjort gällande att den tid under vilken D.J. och M.I. varit inlånade skall betraktas som en och samma period. Förhandlingsskyldighet har därför inträtt eftersom inlåningen har pågått i mer än fem dagar.

Arbetsgivarparterna har gjort gällande i huvudsak följande. Den sammanlagda inlåningen skall delas in i tre eller i vart fall två olika perioder. Ingen av perioderna har överstigit fem arbetsdagar. Förhandlingsskyldighet har därmed inte inträtt. Inlåningen har avbrutits av arbetstagarnas sjukdom och semester. Vidare skall den del av den omtvistade inlåningen som började den 21 oktober 2002 ses som en ny inlåning till följd av att ett nytt avtal om inlåning då hade ingåtts mellan bolaget och Wäst Bygg.

Utredningen i målet

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på förbundets begäran vittnesförhör hållits med D.J., M.I. och ombudsmannen K.E. samt förhör upplysningsvis med ombudsmannen R.L. och tidigare ordföranden i förbundet O.B. På arbetsgivarparternas begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med bolagets ställföreträdare U-G.A., vittnesförhör med L.J., platschef hos bolaget, H.A., personalansvarig hos Wäst Bygg, arbetsrättschefen i Sveriges Byggindustrier G.H. och ombudsmannen R.H. samt förhör upplysningsvis med förbundsjuristen hos Sveriges Byggindustrier T.W. Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Kollektivavtalsbestämmelsernas innebörd

Förbundet har alltså gjort gällande att den aktuella inlåningen skall betraktas som om den har ägt rum under en och samma period. Enligt förbundet skall bestämmelsen om att förhandlingsskyldighet inträder vid inlåning mer än fem arbetsdagar inte tolkas på det sättet att de fem dagarna behöver vara sammanhängande. Vidare har regeln enligt förbundet inte den innebörden att den omständigheten att en inlånad arbetstagare är frånvarande på grund av

sjukdom eller semester medför att det blir fråga om en ny period när arbetstagaren sedan återgår i arbete hos inlånaren. Arbetsgivarparterna har på sin sida inte gjort gällande att de fem dagarna alltid behöver vara sammanhängande. De har dock anfört att arbetstagarnas frånvaro på grund av sjukdom och semester i detta fall gör att det blir fråga om flera inlåningsperioder. Parterna har således olika uppfattningar om hur kriteriet om fem arbetsdagar i kollektivavtalet skall tolkas. De är dock eniga om att det är det faktiska antalet arbetade dagar som är avgörande för om gränsen fem arbetsdagar uppnås eller inte.

I första hand är det vad avtalsparterna gemensamt har åsyftat vid kollektivavtalets tillkomst som bestämmer avtalets innehåll. Det är därför av intresse vad som förekom i samband med att den tvistiga bestämmelsen kom till.

Av utredningen framgår bl.a. följande. Bestämmelserna om in- och utlåning tillkom år 1988 i samband med andra förändringar av avtalet. Den stora förändringen som då genomfördes var att objektsanställningen ersattes av tillsvidareanställningen som huvudanställningsform. Som en följd härav föreslog arbetsgivarparten i avtalsförhandlingarna regler om in- och utlåning av arbetstagare för att på så sätt skapa en möjlighet till utjämning av sysselsättningen mellan olika företag. Arbetstagarparten kunde acceptera detta under vissa förutsättningar, bl.a. att förbundet gavs lämpliga möjligheter att kunna kontrollera dessa in- och utlåningar.

Beträffande vad som vidare förekom vid avtalsförhandlingarna har förhör hållits med O.B. och G.H. som båda var med i den arbetsgrupp som hanterade förhandlingarna. Av deras uppgifter framgår bl.a. följande. Parterna enades efter diskussioner om en gräns om fem dagars in- och utlåning innan förhandlingsskyldighet för såväl det utlånande som det inlånande företaget skulle inträda. Därvid gjordes en avvägning mellan förbundets intresse av att ha kontroll över var och under vilka förhållanden dess medlemmar arbetade och arbetsgivarens intresse av en enkel och formlös hantering av kortare in- och utlåningar. Hur de fem dagarna skulle beräknas diskuterades inte. Över huvud taget avhandlades inte några detaljer kring utformningen och konsekvenserna av reglerna om in- och utlåning. Arbetsgruppens arbete kretsade i huvudsak kring de andra och större förändringarna av avtalet.

Vad som sålunda framkommit ger enligt Arbetsdomstolens mening inte något stöd för att fastställa någon gemensam partsavsikt vid tillkomsten av femdagarsregeln av omedelbar betydelse för tvisten. Frågan är då om någon ledning kan hämtas i bestämmelsens ordalydelse.

I bestämmelsen anges kortfattat att in- och utlåning under högst fem arbetsdagar får ske utan att reglerna om förhandling behöver iakttas. Det finns i avtalstexten inte några anvisningar om hur de fem arbetsdagarna skall beräknas. Bestämmelsens ordalydelse i sig ger alltså ingen direkt vägledning för hur avtalet skall tolkas. Arbetsdomstolen noterar dock att bestämmelsen inte föreskriver fem ”sammanhängande” arbetsdagar som arbetsgivarparten hävdar är regelns innebörd i vissa fall.

I målet har båda partssidorna presenterat olika exempel på en tillämpning av reglerna som enligt deras uppfattning visar på de orimliga konsekvenser som skulle bli följden av en tillämpning i enlighet med motpartens tolkning. Förbundet har framhållit att om arbetsgivarparternas uppfattning är riktig skulle en arbetstagare kunna vara utlånad till ett företag under en lång tid – utan att förhandlingsskyldighet enligt reglerna om in- och utlåning över huvud taget inträder – om varje dag av frånvaro skulle innebära att en ny femdagarsperiod påbörjades. Arbetsgivarparterna har på sin sida framhållit att det är orimligt att lägga samman dagar som ligger långt ifrån varandra i tiden till en och samma femdagarsperiod.

Det hittills sagda leder enligt Arbetsdomstolens mening till att frågan om hur den omtvistade bestämmelsen skall tolkas och tillämpas måste ske med utgångspunkt i omständigheterna i det särskilda fallet och utifrån mer allmänna rimlighetskriterier. Vid en sådan bedömning bör givetvis beaktas att, som framkommit om bakgrunden till bestämmelsen, syftet med att över huvud taget begränsa de situationer när förhandlingsskyldighet skulle föreligga var att på så sätt åstadkomma en avvägning mellan parternas motstående intressen. Förbundet behövde inget inflytande över kortare in- och utlåningar och arbetsgivaren belastades inte med en gentemot förbundet formell hantering av sådana ärenden.

Betydelsen av arbetstagarnas frånvaro på grund av sjukdom och semester

Förbundets ståndpunkt är, som framgått, att inlåningen i detta fall skall ses som en enda inlåning som då följaktligen överskridit fem arbetsdagar. Arbetsgivarparterna har, som Arbetsdomstolen uppfattat deras inställning, i första hand gjort gällande att arbetstagarnas sjukfrånvaro och semester inneburit att den innevarande inlåningsperioden avbrutits och en ny inlåningsperiod börjat när arbetstagaren återgått i arbete. De har dock framhållit att det inte alltid behöver vara på det sättet. De har inte närmare redogjort för varför det enligt deras uppfattning skall vara så i detta fall men inte i andra fall. Förbundet har bestritt att den omtvistade kollektivavtalsbestämmelsen har den innebörd som arbetsgivarparterna har hävdad.

Parterna är överens om att D.J. arbetade under två dagar, var sjuk de två nästkommande, arbetade första arbetsdagen därefter, var sjuk de resterande fyra arbetsdagarna den veckan och sedan avslutningsvis arbetade måndag–torsdag i veckan därefter. Ostridigt är också att M.I. arbetade två dagar, hade semester i två dagar, arbetade första arbetsdagen därefter, var sjuk de resterande arbetsdagarna den veckan, arbetade måndagen i veckan därefter, hade tjänstledigt nästkommande dag och sedan avslutningsvis arbetade onsdag och torsdag i samma vecka.

Med tillämpning av arbetsgivarparternas ståndpunkt har de berörda arbetstagarna varit inlånade i tre skilda omgångar som var och en understigit fem dagar.

Av utredningen framgår att D.J. och M.I. anlätades för att uppföra ett tak på ett mindre hyreshus. Vidare har framkommit att det brådskade med arbetet eftersom vädret var dåligt och huset behövde takläggas så att skador kunde förhindras. U-G.A. och L.J. har berättat att de diskuterade att det för detta arbete skulle behövas en extra arbetsstyrka om två personer under en arbetsvecka. Enligt vad U-G.A. och H.A. uppgett var det också den inlåningstid som i ett första skede avtalades dem emellan. Den faktiska arbetstiden för D.J. och M.I. blev, som tidigare angetts, sammanlagt sju respektive sex dagar, dvs. inte så långt ifrån den från början av bolaget uppskattade tidsåtgången.

Arbetsdomstolen finner av det anförda utrett att inlåningen avsåg ett förhållandevis litet arbete som omfattade byggnation av en bestämd del av en viss byggnad. Inlåningen sträckte sig totalt sett också över en begränsad tidsperiod om två och en halv vecka och arbetstagarnas frånvaro under den tiden på grund av sjukdom eller semester omfattade korta perioder om två och fyra dagar. Det ter sig mot denna bakgrund, och med beaktande av att arbetstagarna under hela den omtvistade perioden återvände till samma arbete, som främmande att enbart med hänsyn till sjukfrånvaron eller semestern se det som att de påbörjade en ny inlåningsperiod varje gång de efter avbrotten återkom till arbetet. Enligt Arbetsdomstolens mening kan ett sådant synsätt knappast anses vara en rimlig tolkning av reglerna eller förenligt med syftet med den i kollektivavtalet angivna femdagarsgränsen.

Arbetsdomstolens slutsats av det anförda blir att enbart de avbrott på grund av sjukdom och semester som i detta fall förevarit inte kan anses medföra att den innevarande inlåningen avbrutits och en ny inlåning påbörjats då arbetstagarna efter frånvaron återgått i arbete. Det innebär att arbetsgivarparternas ståndpunkt att det av detta skäl skulle föreligga tre inlåningsperioder som var och en varit kortare än fem dagar, och därför inte medfört skyldighet att förhandla, inte kan godtas.

Är det fråga om två fristående inlåningar?

Arbetsgivarparterna har i andra hand gjort gällande att det i vart fall har varit fråga om två fristående inlåningsperioder, nämligen dels tiden den 8–14 oktober, dels tiden från och med den 21 oktober 2002. Ingen av dessa inlåningsperioder har omfattat mer än fem arbetsdagar och därför föreligger enligt arbetsgivarparterna inte någon förhandlingsskyldighet. De har gjort gällande att U-G.A. gjorde en ny förfrågan om inlåning av arbetskraft den 18 oktober. Anledningen till denna nya beställning var enligt arbetsgivarparterna att det till följd av ett kraftigt snöoväder denna dag återigen uppstod ett starkt behov av ytterligare arbetskraft.

U-G.A. har berättat att han, då varken D.J. eller M.I. inställde sig den 15 oktober 2002, ringde till H.A. och uppgav att ”nu lägger vi ner det här projektet. Vi kan inte ha folk som kommer varannan dag. Det är inget dagis det här”. Han och H.A. kom då överens om att inlåningen var avslutad. H.A. har bekräftat att detta samtal ägde rum, men har inga klara minnesbilder om detaljerna i samtalet. Han har dock uppgett att U-G.A. var i desperat behov

av hjälp och frågade om det fanns andra arbetstagare att låna in. Arbetsdomstolen finner inte skäl att tvivla på riktigheten av U-G.A:s uppgifter om detta samtal.

U-G.A. har vidare berättat att bolaget efter detta samtal beslöt att försöka få upp taket så fort som möjligt med användande av den egna arbetsstyrkan. I målet är ostridigt att ett snöoväder inföll den 18 oktober. U-G.A. har uppgett att han då på nytt ringde till H.A. och sade att han hade ett stort behov av hjälp. Vidare har U-G.A. berättat att han då gjorde en ny beställning som han inte skulle ha gjort om inte snöovädet hade inträffat. Enligt L.J. skulle U-G.A. på grund av snöfallet ”försöka få tag på två man igen”. H.A. har uppgett att han uppfattade U-G.A:s telefonsamtal som en ny beställning som inte skulle ha skett om det inte varit för väderförhållandena samt att han betraktade det tidigare åtagandet om en arbetsvecka som avslutat. Arbetsdomstolen finner ingen anledning att ifrågasätta U-G.A:s och H.A:s uppgifter om detta samtal.

Den påstådda nya beställningen avsåg som framgår av det anförda samma arbete som den ursprungliga överenskommelsen mellan bolaget och Wäst Bygg om inlåning. Som framgått kom också arbetet att utföras av samma personer som från början inlånades från Wäst Bygg. Det finns inte heller anledning att betvivla D.J:s och M.I:s uppgifter om att de inte uppfattade det som att de var inlånade i skilda omgångar. Mot bakgrund av dessa förhållanden ligger det visserligen nära till hands att utifrån den omtvistade kollektivavtalsregeln uppfatta situationen som att det varit fråga om en och samma inlåning. Som framgått av utredningen inträffade emellertid under de båda arbetstagarnas frånvaro från bolaget ett snöoväder som aktualiserade ett behov av ytterligare arbetskraft. Bolaget kunde till följd av snöovädet inte, enligt U-G.A., längre räkna med att snarast slutföra takarbetet med enbart den egna arbetskraften. Av U-G.A:s uppgifter framgår vidare att han, i samband med att de inlånade arbetstagarna inte infunnit sig den 15 oktober, hade avslutat den inlåning som pågått sedan den 8 oktober och att han därefter, med anledning av snöovädet, gjorde en ny förfrågan om inlåning av arbetskraft den 18 oktober. Hans uppgifter stöds av vad H.A. och L.J. har uppgett. Det är alltså utrett att såväl företrädaren för det inlånande bolaget som den som i detta sammanhang representerade det utlånande företaget är ense om att det varit fråga om två separata inlåningar. Vidare har utredningen visat att det funnits särskilda omständigheter, nämligen arbetstagarnas frånvaro och det senare inträffade snöovädet, som medfört att inlåningen kommit att gestalta sig på detta sätt. Vid en samlad bedömning av det anförda kommer Arbetsdomstolen till slutsatsen att man måste se det som att det varit fråga om en ny inlåning från och med den 21 oktober. Då varken denna eller den närmast föregående har överstigit fem arbetsdagar har inte någon förhandlingsskyldighet enligt bestämmelserna om inlåning inträtt för bolaget.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Den gjorda bedömningen innebär att förbundets yrkande om skadestånd på grund av kollektivavtalsbrott skall avslås.

Förbundet har därmed förlorat målet i dess helhet. Förbundet har beträffande fördelningen av rättegångskostnaderna anfört att det finns skäl att tillämpa 5 kap. 2 § arbetsvistlagen och förordna att vardera parten skall stå sina rättegångskostnader i målet. Med hänsyn till omständigheterna och med särskilt beaktande av att tvisten från början företrädesvis avsåg parternas olika syn på frågan om sjukdom bryter en innevarande femdagarsperiod, en fråga som Arbetsdomstolen i detta fall bedömt till förbundets fördel, finner domstolen att vardera parten skall stå sina kostnader.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Svenska Byggnadsarbetareförbundets talan.
2. Vardera parten skall stå sina rättegångskostnader.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Dag Ekman, Kurt Eriksson, Charlott Richardson, Peter Jeppsson, Gunilla Kevdal och Hans Wahlström. Enhälligt.

Sekreterare: Anna Flodin